

Asia C-409/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

4.7.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

30.6.2023

Valittaja:

Arvato Finance BV

Vastapuoli:

MI

Pääasian menettelyn kohde

Pääasian kohteena on verkko-ostosta koskeva velka, joka on jätetty maksamatta. Verkko-oston yhteydessä on käytetty maksuaikapalvelua (palvelu, joka mahdollistaa maksamisen myöhemmin oston jälkeen).

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artiklan nojalla unionin tuomioistuimelle esitetty ennakkoratkaisupyyntö koskee vaatimuksia, jotka perustuvat maksuaikapalveluun, sekä kysymystä siitä, miten tällaisia vaatimuksia on arvioitava kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23 päivänä huhtikuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY (jäljempänä kulutusluottodirektiivi) valossa.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Ovatko viivästyskorke ja vapaaehtoisen perinnän kulut kulutusluottodirektiivin 3 artiklan g alakohdassa tarkoitettuja kuluttajalle aiheutuvia luoton kokonaiskustannuksia ja onko ne otettava huomioon arvioitaessa sitä, onko kyseessä kulutusluottodirektiivin 2 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettu luottosopimus, jonka mukaan luotto myönnetään korotta ja ilman muita maksuja tai jossa edellytetään vain vähäisten maksujen suorittamista?
- 2) Onko ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, onko viivästyskorke ja vapaaehtoisen perinnän kulut maksettava lain vai sopimuksen nojalla? Jos viivästyskorke ja vapaaehtoisen perinnän kulut on maksettava sopimuksen perusteella, onko merkitystä sillä, ovatko ne korkeammat kuin mitä ilman tällaista sopimusehtoa olisi lain nojalla maksettava?

Unionin oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23 päivänä huhtikuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY (EUVL L 133 22.5.2008, s. 66) 2, 3, 5, 10 ja 19 artikla.

Kansalliset oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Siviililakikirjan (Burgerlijk Wetboek, jäljempänä BW) 6 osan 96 § (taloudellinen vahinko) ja 7 osan 57–73 § (kulutusluottodirektiivin täytäntöönpano).

Asetus, annettu 16.10.1991 (Besluit van 16 oktober 1991) (luottosopimukseen liittyviä korvauksia koskeva asetus).

Rahoitusmarkkinoita ja niiden valvontaa koskevista säännöistä 28.9.2006 annetun lain (Wet van 28 september 2006, houdende regels met betrekking tot de financiële markten en het toezicht daarop) [finanssivalvonnasta annettu laki, jäljempänä wft] 1:20 § (soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen) ja 4:32 § ja seuraavat (soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen).

Rahoitusalan yritysten valvontaa koskevista säännöistä 12.10.2006 annetun asetuksen (Besluit van 12 oktober 2006, houdende regels met betrekking tot het gedragstoezicht op financiële ondernemingen (jäljempänä wft:ssä tarkoitettujen rahoitusalan yritysten valvonnasta annettu asetus) 1 § (kuluttajille aiheutuvien luoton kokonaiskustannusten määritelmä).

15.11.2006 annetun asetuksen (Besluit van 15 november 2006, jäljempänä finanssivalvonnasta annettua lakia koskeva vapautusjärjestelmä) 3c ja 43 §

(maksuajan pidennyksen tarjoaminen ilmaiseksi on vapautettu finanssivalvonnasta annetun lain mukaisesta lupavelvoitteesta).

Asetus, annettu 27.3.2012 (Besluit van 27 maart 2012, jäljempänä vapaaehtoisen perinnän kulujen korvaamisesta annettu asetus).

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Arvato tarjoaa AfterPay-maksuaikapalvelua. Asianomainen verkkokauppa tarjoaa asiakkaalle verkko-oston yhteydessä AfterPay'tä yhtenä maksutapana.
- 2 MI osti kuluttajana verkkokaupassa 27.2.2019 tai lähellä kyseistä päivää kolme tuotetta. Hän käytti AfterPay-maksutapaa 1 euron maksua (payment fee) vastaan.
- 3 Arvaton maksuehdoissa määrätään muun muassa seuraavaa:
 - asiakas voi AfterPayn hyväksynnän jälkeen suorittaa maksun ainoastaan AfterPaylle vapautuakseen maksuvelvoitteestaan;
 - maksuaika on 14 päivää, ellei muuta ole sovittu;
 - jos asiakas ei maksa 14 päivän kuluessa, maksettava määrä erääntyy maksettavaksi heti ilman erillistä maksuvaatimusta;
 - laiminlyönti suorittaa maksu kyseisessä määräajassa johtaa seuraaviin peräkkäisiin toimiin: 1) maksumuistutus, 2) toinen kirjallinen maksumuistutus ja käsittelykulut ja 3) maksukehotus ja korotetut käsittelykulut;
 - laillista viivästyskorkoa on maksettava päivästä, jona asiakkaan maksulaiminlyönti tapahtuu, ja lisäksi on maksettava käsittelykulut vapaaehtoisen perinnän kulujen korvaamisesta annetun asetuksen mukaisesti (BW:n 6 osan 96 §).
- 4 Arvato on toimittanut MI:lle 27.2.2019 sähköpostitse laskuyhteenvedon. Laskuyhteenvedossa ilmoitetaan arvonlisäverollinen kokonaismäärä 38,97 euroa, josta 1 euro on payment fee'tä, ja eräpäivä 13.3.2019.
- 5 Arvato lähetti ensin useita maksumuistutuksia, ja 6.12.2019 se lähetti MI:lle maksukehotuksen tilattujen tuotteiden ja payment fee'n osalta.
- 6 Arvato vaati kantonrechter te Arnhemissa (Arnhem alioikeus), että MI on velvoitettava suorittamaan 80,20 euroa (maksamatta oleva määrä lisätyn perintäkuluilla) lisätynä laillisella korolla 38,97 euron määrästä 9.10.2020 lukien. Arvato on pienentänyt vaatimustaan luopumalla vaatimasta payment fee'tä.
- 7 Kantonrechter esitti ennakkoratkaisupyynnön esittävälle tuomioistuimelle Hoge Raadille (Alankomaiden ylin tuomioistuin) 20 ennakkoratkaisukysymystä. Hoge

Raad puolestaan esittää unionin tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisukysymystä.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 8 Ennakkoratkaisupyyntö ei sisällä tietoja tältä osin.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöön perusteista

- 9 Viivästyskorolla ja vapaaehtoisen perinnän kuluilla tarkoitetaan korkoa ja korvausta kuluista, jotka aiheutuvat saatavan vapaaehtoisesta perinnästä. Ne on maksettava luottosopimuksen tai lain nojalla, jos luotonottaja laiminlyö velvollisuutensa suorittaa maksu luottosopimuksen mukaisesti.
- 10 Velalliset, jotka ovat lain nojalla vahingonkorvausvelvollisia, ovat BW:n 6 osan 96 §:n 2 momentin c kohdan perusteella myös velvollisia korvaamaan kohtuulliset kulut, jotka aiheutuvat saatavan vapaaehtoisesta perinnästä. Jos velallinen on luonnollinen henkilö, joka ei toimi ammatin- tai elinkeinonharjoittajana, BW:n 6 osan 96 §:n 5 momentin perusteella tällaisista kuluista perittävä korvaus voi olla enintään vapaaehtoisen perinnän kuluista annetusta asetuksesta ilmenevän mukainen. Korvaus muodostuu pääomasta lasketusta prosenttisuudesta, joka pienenee pääoman ollessa suurempi. Korvauksen vähimmäismäärä on 40 euroa ja enimmäismäärä 6 775 euroa.
- 11 Sellaisten luottosopimuksen osalta, joihin sovelletaan kulutusluottodirektiiviä ja jotka eivät siten kuulu kulutusluottodirektiivin 2 artiklan 2 kohdan f alakohdassa (BW:n 7 osan 76 §:n 2 momentin e kohta) olevan poikkeuksen piiriin, BW:n 7 osan 76 §:n 4 momentissa säädetään kiellosta, jonka mukaan luotonantaja ei saa asettaa ehdoksi tai laskuttaa suurempaa luottosopimukseen liittyvää korvausta kuin luottosopimukseen liittyviä korvauksia koskevassa asetuksessa vahvistetaan. Kyseinen suurin sallittu luottosopimukseen liittyvä korvaus koskee myös viivästyskorkoa ja vapaaehtoisen perinnän kuluja. Näin ollen luotonantajalla ei voi olla vapaaehtoisen perinnän kulujen korvaamisesta annetun asetuksen perusteella oikeutta korvaukseen, joka johtaisi siihen, että suurin sallittu luottosopimukseen liittyvä korvaus ylittyi.
- 12 Kulutusluottodirektiivi ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö eivät anna yksiselitteistä vastausta siihen, onko kysymykseen siitä, onko viivästyskorkoa ja vapaaehtoisen perinnän kuluja pidettävä luoton kustannuksina, ja kysymykseen siitä, onko ne otettava huomioon arvioitaessa sitä, onko kyseessä luottosopimus, jonka mukaan luotto myönnetään korotta ja ilman muita maksuja tai jossa edellytetään vain vähäisten maksujen suorittamista, vastattava myöntävästi vai kieltävästi. On seikkoja, jotka puoltavat myöntävää vastausta, ja perusteluja, jotka puoltavat toisenlaista vastausta.

- 13 Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen annettavaa myöntävää vastausta puoltavat seuraavat kaksi seikkaa:
- I) Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kulutusluottodirektiivin käsite ”kuluttajalle aiheutuvat luoton kokonaiskustannukset” määritellään 3 artiklan g alakohdassa laajasti siten, ettei tällä määritelmällä rajoiteta niiden maksujen tyyppiä tai perustetta, joita kuluttajalle voidaan asettaa tällaisen luottosopimuksen yhteydessä (ks. esimerkiksi tuomio 3.9.2020, C-84/19).
 - II) Tiedoista, jotka on annettava kulutusluottodirektiivin 5 artiklan nojalla ennen sopimuksen tekemistä, ilmenee, että kulutusluottodirektiivissä lähdetään siitä, että luottosopimuksen tekemisen yhteydessä viivästyskorkoa ja sopimusehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat maksuja pidetään sen 3 artiklan g alakohdassa tarkoitettuina ”maksuina, jotka kuluttajan” (maksuviivästystilanteessa) ”on maksettava luottosopimuksen yhteydessä ja jotka ovat luotonantajan tiedossa”.
- 14 Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen annettavaa kieltävää vastausta puoltavat seuraavat kolme seikkaa:
- I) Kulutusluottodirektiivin 2 artiklan 2 kohdan f alakohdassa säädetty poikkeus ”luottosopimusten, joiden mukaan luotto myönnetään korotta ja ilman muita maksuja” osalta, olisi tarpeeton, jos myös maksulainlyöntitapauksessa lain nojalla maksettavat korot ja vapaaehtoisen perinnän kulut luokiteltaisiin poikkeuksessa tarkoitetuiksi koroiksi ja maksuiksi.
 - II) Myöntävästä vastauksesta voisi seurata, että tavarantoimittajaan, jonka yleisissä sopimusehdoissa asetetaan velvollisuus maksaa viivästyskorkoa ja vapaaehtoisen perinnän kulut, sovelletaan kuluttajansuojadirektiiviä, jos se antaa kuluttajalle laskulla maksuaikaa.
 - III) Sopimusehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvien maksujen sisällyttämiselle ”kuluttajille aiheutuviin luoton kokonaiskustannuksiin” on olemassa peruste vain silloin, jos ehtojen, joiden mukaisesti luotto on myönnetty, ja konkreettiseen tapaukseen liittyvien olosuhteiden perusteella voidaan olettaa, että sopimusehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvien maksujen maksuvelvollisuus on osa luotonantajan ansaintamallia.
- 15 Jos ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava myöntävästi, ja erityisesti, jos toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava kieltävästi, luottosopimuksia, joita maksuaikapalvelun tarjoajat ovat tehneet kuluttajien kanssa, ei pääsääntöisesti suljeta kulutusluottodirektiivin, sellaisena kuin se on BW:n 7 osan 2a osaston 1 jaksossa saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, soveltamisalan ulkopuolelle.

- 16 Näin ollen vastauksen saaminen näihin kysymyksiin on tarpeen sen määrittämiseksi, mitä maksuja Arvato voi kansallisen lainsäädännön mukaan vaatia MI:ltä.

TYÖASIAKIRJA